תלמוד ירושלמי · מפרשים · עמודי ירושלים על תלמוד ירושלמי · סדר זרעים

עמודי ירושלים על תלמוד ירושלמי בכורים

רבי ישראל איזנשטיין

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

עמודי ירושלים על תלמוד ירושלמי בכורים

רבי ישראל איזנשטיין

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/עמודי-ירושלים-על-תלמוד-ירושלמי-בכורים/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה ב 4
הלכה ג 4
הלכה ד 4
הלכה ה 5
פרק ב 5
הלכה א 5

פרק א

הלכה ב

[כ"י] **והגזלן כו' עד כדון צריכה**. עי' במה"פ שכ' דהר"מ פ"ב מה' בכורים פסק דאפילו נתייאשו הבעלים אינו מביא וכתב הפני משה דהרמב"ם סובר לא יהא אלא בעיא דלא איפשיטא ספיקא דאורייתא לחומרא והוא תמוה דאדרבא בספק פסקינן דמביא ואינו קורא ואמאי פסק הרמב"ם דאינו מביא כלל מוכח דסובר דבודאי אינו מביא גם בנתייאשו הבעלים ולזה העירני בני הנבון כמ"ר (נחום) אליהו שי':

הלכה ג

[כ"י] **הפריש בכורים חוץ מז' המינים לא קדשו**. מכאן ק"ל על הגרע"א בחי' לפ"ג דבכורים בשם חי' הר"ן לסנהדרין דאם רוצה יוכל להפריש בכורים גם שלא מז' המינים וע"ש בתוס' ירושלים מ"ש ע"ז וע"כ כונתו דאם מביאין הן קדושין דאל"כ הא מעייל חולין בעזרה וכמו שהקשו בב"ב (פ"א ב') והא כאן מבואר להדיא דלא קדשו וחי' הר"ן לחולין אין אתי לעיין בו:

[כ"י] **אתפלגון ר"י ורשב"ל ר"י אומר לא קדשו**. וכ' הפ"מ דגלי קרא זית שמן מן המובחר בדוקא וה"ה לשאר פירות שנתחייבו בבכורים שיהיו מן המובחר דוקא ובמכ"ת אשתמיטתיה ש"ס מנחות (פ"ד ב') דאיתא שם ג"כ פלוגתת ר"י ורשב"ל הזאת ואמרו שם ר"ל אמר אם הביא קידש נעשה ככתוש בקדשים בשלמא ר"ל כדאמר טעמא אלא ר"י מ"ט אר"א ר"י חזאי בחלמא מילתא מעלייתא אמינא אמר קרא מראשית ולא כל ראשית מארצך ולא כל ארצך כו' ע"ש מבואר דהטעם הוא מדכתיב מארצך ולא כל ארצך ולא כהפני משה:

הלכה ד

רבי שמע לאלין דבי בר עשתור דאינון גרים בני גרים כו' עמ"ש המפרשים. אולם ברוקח (סי' של"א) העתיק הנוסחא הורה שמעון חסידא לאילן דבי בר אשתער דאינון גרים בני גרים ואומרים אלקי אבותינו והתנינן אם היתה אמו מישראל מביא וקורא הא גרים ובני גרים לא. ודכוותיה היתה אמו מישראל אומר אלקי אבותינו הא גרים ובני גרים לא. אמר ר' יוסי קמיה בנימין בר עשתור קומי ר' חייא בר אבא שבא בעבירה על בת ישראל הא מתניא וע"ש מה שפירש בזה:

סליק סדר זרעים בע"ה:

הלכה ה

[כ"י] חדא כר"י וחדא כרבנן כו' ע' בפ"מ שפי' בפלוגתת ר"י ורבנן השנויה בפ"ג הלכה ד' וע"ש במה"פ מה שדחק בזה אך הכריחו לכך מ"ש דלא מצינו שום פלוגתא דר"י ורבנן שתהא שייכא להאי ענינא ומזה תמה על התוי"ט שכ' שבפ"ג ר"י מפרש לדברי רבנן ולא פליגי ומהתימה ממנו שבמכ"ת אישתמיטתיה ש"ס דמכות (י"ח ע"ב) שאמרו שם דתניא ר"י אומר והנחת זו תנופה אתה אומר זו תנופה או אינו אלא הנחה ממש כשהוא אומר והניחו הרי הנחה אמור הא מה אני מקיים והניחו זו תנופה ופירש"י דלר"י לא מעכב הנחה דדרש והנחתו יתירה לתנופה ואין מקרא שנוי בהנחה לעכב ולרבנן דלא דרשו ליה להכי מיבעיא להו לשנות בהנחה לעכב עכ"ל. מבואר דזהו פלוגתת ר"י ורבנן אם שינה הכתוב לעכב בהנחה דלרבנן שינה הכתוב ולר"י לא שינה והאי והנחתו זו תנופה וא"כ צדקו דברי התויו"ט די"ל דר"י לפרש דברי ת"ק אתי ולא פליגי כלל וכן פי' הרא"פ דברי הירושלמי ומהתימה מהמה"פ שהזכיר בתוך דבריו סוגיא דאלו הן הלוקין ולא העיר דע"ז כוונו בירושלמי:

פרק ב

הלכה א

[כ"י] הן דתימר המעשר וכתב הרא"פ וז"ל הן דתימר טעון רחיצה ברוצה לאכול אבל ברוצה ליגע אין טעון רחיצה ובפ"ב דחולין משמע איפכא אפי' מאן דמתיר לאכול אוסר ליגע ואין להגיה איפכא דהכי משמע מילתיה דר"ז מדאמר מילתיה אדרבנן ולא אדר"מ. וכ' הש"ק חגיגה (פ"ב ה"ה) וז"ל ודבריו תמוהים שבפ"ב דחולין ובפרקין בבבלי משמע מפורש דאכילה חמירא מנגיעה וכ"מ בזבחים ר"פ טבו"י ועוד יש לגמגם בפירושו בסוגיין גם במ"ש בס' שדה יהושע ואין להאריך חד אמר מיחזר מנא. כתב הש"ק במגילה פ"ד ה"א וז"ל:

[כ"י] פי' הרא"פ במס' ביכורים בשם שדה הישועה דלא פליגי אהדדי אלא חד אמר מיחזר מנא שהיו מסבבים הכלי שהביכורים בתוכו פרחים חשובים דחד בעי לומר מקום הנתינה והיינו סביב הכלי וחד בעי לומר מה היו הדברים שנותנים סביבו פרחים חשובים והיינו פטורין עם ירקונין מיני פרחים עם ירקונים חשובים ה"ג ואית דאמרי פטורין עם מרורין והן נמי פרחים עם עשבים חשובים ולא ידעינן מאן אמר קביעות המקום ומאן אמר דברים הניתנין ופשט הש"ס מהא דמיבעיא ליה לר' יונה מהו להביאן הביכורים בתמחויין של כסף הן קערות גדולות אי בעינן דוקא סל או נימא אפי' בקערה

גדולה נמי שרי והשתא פשיט הש"ס דע"כ ר' יונה הוא דאמר מיחזר מנא דאל"כ אלא ר' ירמיה אמר מחזר מנא למה אמר האי לישנא מנא ה"ל למימר מיחזר סלא כלשון הכתוב ושמת בטנא אלא ודאי ר' יונה אמר הכי ולכך אמר מנא ולא אמר סל משום דס"ל דלאו דוקא סל אפי' בתמחוין נמי שרי ומקשה הש"ס על דיוק זה דמהכא אין ראיה דר' פנחס אמר מחזר פטומין והן תורין ובני תורין ולמה לא אמר לשון הכתוב תורין ובני תורין עכ"ל. ודבר תימא הוא איך עלה על דעתם להמציא פי' המלות זרות מדעתם ולפרש דברי הש"ס דברים שאין הדעת סובלתן ואין ספק שנעלם מהם דברי הש"ס אלו ופירש שבקונטרס עיקר ונכון אלא דקשה מזה אמ"ש הרמ"א בא"ח סי' תע"ג סעיף ה' בהג"ה וז"ל ואם אין לו אחד מאלו הירקות יקח לענה או שאר ירק מר עכ"ל ולפי דברי הש"ס משמע דאינו כשר אלא אלו ירקות ששמם מרור מיהו יש לדחוק ולקיים דברי הרמ"א עכ"ל הש"ק: